

Datum

27 september 2004

Ons kenmerk

FO2004/76126

Onderdeel

Afd. Financiële Organisatie
Binnenlands Bestuur

Inlichtingen

zie onder

Aantal bijlagen

5

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

CIRCULAIRE GEMEENTEFONDS van 27 september 2004

Aan	de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de colleges van B&W
Onderwerp	gemeentefonds
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Relatie met andere circulaires	junicirculaire van 2004 (FO2004/65964)
Geldig tot	1 juli 2005
Inlichtingen	algemeen: Y. Drese, tel. (070) 426 6277 inhoudelijk: zie internet, eventueel vragen per e-mail
E-mail	postbus.gf@minbzk.nl
Internet	www.minbzk.nl/
Leeswijzer	zie bijlage 1

Voorwoord

Deze septembercirculaire bevat twee belangrijke berichten. Ten eerste wordt de wijziging van de OZB met een jaar uitgesteld. Dit geldt voor beide onderdelen, zowel voor de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB op woningen als voor de maximering van de tarieven en de tariefstijgingen. Dit uitstel tot 1 januari 2006 geeft gelegenheid de maximering van de tarieven en de tariefstijgingen zo goed mogelijk te laten aansluiten op het nieuwe WOZ-tijdvak.

Ten tweede lijkt de ontwikkeling van het gemeentefonds zich globaal te stabiliseren op het niveau van de juni-circulaire. In die circulaire werden de gemeenten geconfronteerd met een somber vooruitzicht. In samenhang met de ombuigingen op rijksuitgaven werd een daling van de algemene uitkering met honderden miljoenen aangekondigd. En nog werd een voorbehoud gemaakt: verdere ombuigingen zaten nog in het vat, een verdere daling leek mogelijk. Dit laatste heeft zich niet voorgedaan. Het verdere overleg over de Miljoenennota heeft per saldo maar een beperkt effect gehad voor het gemeentefonds. Voor 2004 en 2005 valt het wat mee, het 'negatieve accres' voor 2004 lijkt van de baan. Voor de latere jaren is het iets ongunstiger dan in juni werd gedacht. De verschillen zijn echter klein.

Het algemene beeld voor de lange termijn blijft overeind. Volgend jaar zal het accrespercentage stijgen naar 2%, vanaf 2006 gaat het mogelijk naar 3%. Dat is duidelijk meer dan de verwachte inflatie.

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,
DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

J.W. Remkes

1. Samenvatting

1.1 Bestuurlijke aspecten

De voorgenomen wijziging van de OZB wordt in zijn geheel uitgesteld tot 2006. Dit is bestuurlijk gezien de belangrijkste mededeling in deze circulaire. Het uitstel naar 2006 geldt zowel voor de afschaffing van de gebruikersdeel van de OZB op woningen als voor de maximering van de OZB-tarieven en van de tariefstijgingen.

Op de omvang van het gemeentefonds heeft de besluitvorming over de Miljoenennota 2005 geen al te grote invloed gehad. In de junicirculaire werd nadrukkelijk een voorbehoud gemaakt bij de ramingen. Met het oog op het EMU-saldo werden nog nadere ombuigingen op de rijksuitgaven noodzakelijk geacht, die zouden kunnen doorwerken naar het fonds.

Deze ombuigingen zijn ook gerealiseerd. Tegelijkertijd hebben zich echter enige uitgavenverhogende ontwikkelingen voorgedaan waardoor het effect op het gemeentefonds per saldo beperkt is gebleven. Het algemene beeld is dat de omvang van het fonds - in vergelijking met juni - in 2004 en 2005 iets gunstiger zal uitvallen en in de jaren daarna iets ongunstiger.

Bij de taakmutaties vallen twee ontwikkelingen op:

- Structureel wordt € 25 miljoen toegevoegd aan het fonds voor bijzondere bijstand aan chronische zieken en gehandicapten. De Tweede Kamer verzocht om een structurele waarborging van de inkomenspositie van deze groep. Het kabinet heeft een aantal maatregelen genomen, waaronder deze toevoeging voor bijzondere bijstand.
- In samenhang met de invoering van de nieuwe Wet kinderopvang per 1 januari a.s. zullen de gemeenten bijna € 18 miljoen extra ontvangen. Deze middelen zijn gericht op de doelgroep "sociaal-medisch geïndiceerden".

1.2 Financiële ontwikkelingen

Accressen

De accressen van het gemeentefonds vallen voor de jaren 2004 en 2005 enige tientallen miljoenen hoger uit dan werd verwacht bij de junicirculaire. Voor de jaren nadien worden zij enige tientallen miljoenen lager geraamd (zie tabel 1.2.1).

Toch worden voor de jaren 2006 tot en met 2009 accrespercentages rond 3% verwacht, duidelijk hoger dan de nu geraamde percentages voor 2004 en 2005. Bij de ramingen voor de jaren 2006 tot en met 2009 dient te worden aangetekend dat zij aansluiten op de Economische Verkenning 2004-2007 die het CPB in de zomer van 2003 heeft gepubliceerd. Inmiddels zijn grote veranderingen opgetreden, zodat de actuele waarde deze gegevens beperkt is. De ramingen voor 2006 en volgende hebben dus in hoge mate een technisch karakter. Bij toepassing is nog sterker dan in andere jaren voorzichtigheid geboden.

Tabel 1.2.1 Accressen 2004-2009, stand Miljoenennota 2005

uitkeringsjaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009
accres in procenten	0,18%	2,16%	2,99%	3,95%	2,66%	2,93%
accres absoluut (mln euro)	24,125	263,332	358,294	521,397	364,828	412,219
verschil met junicirculaire van 2004	36,276	41,132	-76,213	-22,007	-32,351	n.v.t.

De bevoorschotting voor het komende uitkeringsjaar zal gebaseerd worden op het accres dat in deze circulaire voor 2005 is geraamd. Volgens de normale procedure zou zij moeten berusten op het accres dat werd geraamd bij de Voorjaarsnota 2004 (stand junicirculaire). Vanwege de actuele economische en politieke ontwikkeling en de daarmee samenhangende besluitvorming over de rijksbegroting wordt voor 2005 uitgegaan van het accres geraamd bij de Miljoenennota 2005 (stand septembercirculaire). De bevoorschotting van de algemene uitkering sluit hierdoor in het komende jaar maximaal aan op het rijksbeleid.

Uitkeringsfactoren

Tabel 1.2.2 geeft de uitkeringsfactoren voor de jaren 2004-2009. Voor het jaar 2004 is de uitkeringsfactor nog gebaseerd op het accres van € 12,151 miljoen (negatief) dat in de junicirculaire werd geraamd. Het hierboven vermelde positieve effect op dit accres van ruim € 36 miljoen is nog niet verwerkt. Mogelijk werkt dit positieve effect door in de uitkering van de behoedzaamheidsreserve 2004 in het komend voorjaar. In de uitkeringsfactoren voor de jaren 2005 en volgende zijn de accessen uit tabel 1.2.1 wel verwerkt. Bij de bevoorschotting voor het jaar 2005 zal uitgegaan worden van 1,330, tenzij vóór 1 januari 2005 nog een wijziging optreedt.

De uitkeringsfactoren liggen vanaf het jaar 2005 beduidend hoger dan in juni jl. werd berekend. Dit hangt samen met de nieuwe WOZ-waarden, die bij deze circulaire in de ramingen zijn opgenomen. In samenhang daarmee is het rekentarief aangepast, waarbij de verwerking van de inflatie uit de jaren 1999-2003 neerslaat in een structurele verhoging van de uitkeringsfactor.

Tabel 1.2.2 Uitkeringsfactoren 2004-2009

uitkeringsjaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009
uitkeringsfactoren	1,273	1,330	1,359	1,409	1,440	1,474
verschil met junicirculaire van 2004	0,001	0,038	0,032	0,029	0,024	n.v.t.
<i>uitkeringsfactoren (constante prijzen 2005)</i>		<i>1,330</i>	<i>1,340</i>	<i>1,367</i>	<i>1,376</i>	<i>1,386</i>

1.3 Financieel Overzicht Gemeenten 2004

Ten behoeve van de begroting 2005 is de vooruitblik op de periode 2005-2008 geactualiseerd met de meest recente informatie over de accessen en de inflatieramingen. Tabel 1.3 geeft het resultaat alsmede een vergelijking met de uitkomsten van dit voorjaar. De budgettaire besluitvorming die nadien heeft plaatsgevonden, heeft tot een beperkte vermindering van de financiële ruimte geleid. De conclusie dat de gemeenten in de komende jaren voldoende middelen zullen ontvangen om hun taken naar behoren te vervullen, blijft echter gehandhaafd.

Tabel 1.3 De financiële ruimte van de gemeenten (mln €, cumulatief)

	2005	2006	2007	2008
<i>kostenontwikkeling</i>	<i>-176</i>	<i>477</i>	<i>977</i>	<i>1.661</i>
<i>inkomstenontwikkeling</i>	<i>-28</i>	<i>706</i>	<i>1.470</i>	<i>2.235</i>
<i>financiële ruimte (stand septembercirculaire)</i>	<i>147</i>	<i>227</i>	<i>494</i>	<i>574</i>
<i>financiële ruimte (stand junicirculaire)</i>	<i>147</i>	<i>275</i>	<i>560</i>	<i>672</i>

2. Uitkeringsjaar 2002

2.1 Definitieve vaststelling uitkeringsfactor en bedragen per eenheid

Wij stellen de uitkeringsfactor voor het jaar 2002 definitief vast op 1,290. Dit komt overeen met het niveau dat geldt sinds de septembercirculaire van 2003. De bedragen per eenheid worden vastgesteld conform de verdeeltabel uit de septembercirculaire van 2002.

De definitieve vaststelling van de maatstafgegevens is bijna afgerond. De beschikbare aantallen geven geen aanleiding tot wijziging van de uitkeringsfactor. Over de bedragen per eenheid hebben wij u geïnformeerd in de septembercirculaire van 2002, bijlage 2, tabel 1. De vaststelling van de bedragen conform die tabel zal één dezer dagen zijn beslag krijgen. De voorgeschreven procedure, waarbij het ontwerpbesluit ter inzage heeft gelegen voor de belanghebbenden, heeft geen wijziging noodzakelijk gemaakt. De ministeriële regeling wordt binnenkort in de Staatscourant gepubliceerd.

2.2 Beschikkingen algemene uitkering

Eind december 2004 zullen wij in beginsel de beschikkingen opmaken tot vaststelling van de algemene uitkering 2002. Gemeenten waarvoor nog niet alle basisgegevens definitief zijn vastgesteld, zullen de beschikking op een later tijdstip ontvangen. Eventuele bedenkingen tegen de vaststelling van de basisgegevens kunnen binnen twee maanden na ontvangst van deze circulaire schriftelijk doorgegeven worden aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie Financiële Bedrijfsvoering, Afdeling Uitvoering Financiële Verhouding, Postbus 20011, 2500 EA Den Haag.

3. Uitkeringsjaar 2003

3.1 Ontwikkeling uitkeringsbasis en uitkeringsfactor

De ontwikkeling van de uitkeringsbasis voor het jaar 2003 geeft aanleiding tot verhoging van de uitkeringsfactor met één punt ten opzichte van de stand van de junicirculaire. De stijging wordt veroorzaakt door lagere ramingen en lagere definitieve cijfers bij verschillende bebouwingsmaatstaven en bij de maatstaf bijstandsontvangers.

3.2 Voorschotbetalingen 2003

Met ingang van de betaalmaand november 2004 van dit jaar wordt de bevoorschotting aangepast op grond van de informatie van § 3.1.

4. Uitkeringsjaar 2004

4.1 Opbouw uitkeringen 2004

In tabel 4.1 geven wij een geactualiseerde Opbouwtabel 2004. De mutaties in de algemene uitkering ten opzichte van de junicirculaire worden in dit hoofdstuk toegelicht. Waar mogelijk is de tabel gecompriemd tot totaalbedragen voor uitgavenclusters of onderdelen daarvan.

Tabel 4.1 Opbouw uitkeringen 2004 (mln €)

	Raming deze circulaire	Junicirculaire van 2004 ¹
Uitkeringen 2003	13.468,964	
algemene mutaties		
- accres (volgens normeringssystematiek)	-12,151	
- accres (gerichte verdeling)	-13,600	
- accres (afroming accessen 45,38 euro maatregel)	-100,000	
- behoedzaamheidsreserve, inhouding	-208,739	
- behoedzaamheidsreserve, uitkering	pm	
- Waarderingskamer ²	0,235	#
- overige algemene mutaties ³	-23,043	
	-357,298	
cluster sociale dienst/bijstand ³	-178,108	
- uitvoeringskosten NUG/ANW	9,700	#
	-168,408	
cluster zorg ³	-135,701	
cluster kunst en ontspanning ³	-10,346	
cluster groen ³	-85,881	
cluster VHROSV ³	-74,660	
cluster oudheid ³	-10,015	
cluster riolering ³	-92,274	
cluster reiniging ³	-73,561	
cluster wegen en water ³	-379,652	
cluster openbare orde en veiligheid ³	-40,609	
cluster fysiek milieu ³	-43,997	
cluster bevolkingszaken ³	-19,238	
cluster bestuursorganen ³	25,500	
cluster overig/algemene ondersteuning ³	-176,260	
	-1.116,694	
Uitkeringen 2004	11.826,564	
waarvan		
- algemene uitkering/aanvullende uitkeringen	11.736,254	
- overige uitkeringen ³	90,310	

¹ De vergelijking met de junicirculaire is alleen opgenomen als de raming van het betreffende onderdeel is gewijzigd. Het teken # geeft een onderdeel aan dat niet werd geraamd in die circulaire.

² Terugontvangst vanwege onderuitputting budget Waarderingskamer 2003.

³ Zie de junicirculaire van 2004, hoofdstuk 2, voor de afzonderlijke onderdelen en hun toelichting.

Algemene uitkering

4.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis 2004

De ontwikkeling van de uitkeringsbasis voor het jaar 2004 geeft aanleiding tot verhoging van de uitkeringsfactor met één punt ten opzichte van de stand van de junicirculaire. De reden hiervan is de doorwerking van lagere maatstafgegevens voor het jaar 2003 (zie § 3.1). Eén uitkeringspunt komt voor het jaar 2004 naar huidig inzicht overeen met ruim € 10,6 miljoen.

4.3 Accressen

Accres 2004

Tabel 4.3.1 geeft de accressen zoals die geraamd zijn in de junicirculaire van 2004, § 2.3. Het accres 2004 bedroeg volgens die raming € 12,151 miljoen (negatief). Dit bedrag is vanaf augustus jl. verwerkt in de bevoorschotting over het lopende jaar. Hoewel de meest recente raming van deze waarde afwijkt, wordt de bevoorschotting conform de afspraken met de VNG en het IPO over de normeringssystematiek op dit moment niet aangepast. Zodoende blijft het accres 2004 voorsnog gehandhaafd op € 12,151 miljoen (negatief). Dit bedrag is dan ook ongewijzigd opgenomen in de Opbouwtafel 2004 (tabel 4.1).

Tabel 4.3.1 Accressen 2004-2009, stand junicirculaire van 2004

uitkeringsjaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009
accres in procenten	-0,09%	1,81%	3,37%	4,10%	2,88%	pm
accres absoluut (mln euro)	-12,151	222,200	434,507	543,404	397,179	

Indicatieve accressen 2004-2009

Ter informatie toont tabel 4.3.2 de huidige ramingen van de accressen voor de periode 2004 tot en met 2009 op grond van de cijfers van de Miljoenennota 2005. De ramingen voor de jaren 2004 en 2005 zijn gebaseerd op de Macro Economische Verkenning 2005 (MEV2005) van het Centraal Planbureau (CPB). Voor de jaren na 2005 is geen actueel economisch beeld beschikbaar. Daarom is qua ontwikkeling aangesloten bij de Economische Verkenning 2004-2007 die het CPB in de zomer van 2003 heeft gepubliceerd. Inmiddels zijn grote veranderingen opgetreden, zodat de actuele waarde van deze gegevens beperkt is. Wij benadrukken dat de ramingen van de accrespercentages en de accresbedragen voor de jaren 2006 en volgende in hoge mate een technisch karakter hebben en dus met meer voorzichtigheid zijn toe te passen dan in andere jaren reeds het geval is.

De indicatieve raming van het accres 2004 komt volgens deze gegevens € 36,276 miljoen hoger uit dan de bovengenoemde stand van de junicirculaire. Deze raming geeft een aanwijzing voor de ontwikkeling van de behoedzaamheidsreserve 2004. Daarbij benadrukken wij dat het gaat om een zeer voorlopige indicatie, gebaseerd op een tussenstand in de budgettaire besluitvorming. De definitieve afrekening van het accres 2004 zal zoals gebruikelijk plaatsvinden op basis van de Voorlopige Rekening 2004, die het kabinet zal vaststellen in februari 2005. Indien op dat moment de huidige tussenstand daadwerkelijk wordt gerealiseerd, komt de behoedzaamheidsreserve 2004 in zijn geheel tot uitkering.

Tabel 4.3.2 Accresen 2004-2009, stand Miljoenennota 2005

uitkeringsjaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009
accres in procenten	0,18%	2,16%	2,99%	3,95%	2,66%	2,93%
accres absoluut (mln euro)	24,125	263,332	358,294	521,397	364,828	412,219
verschil met de junicirculaire van 2004	36,276	41,132	-76,213	-22,007	-32,351	n.v.t.

De ontwikkeling van het accres 2005 is eveneens positief ten opzichte van de stand van de junicirculaire. In die circulaire werd met betrekking tot dit accres een nadrukkelijk voorbehoud gemaakt op grond van het voornemen tot verdere ombuigingen op de Rijksbegroting in verband met een mogelijk verder verslechterend EMU-saldo. Van deze verdere ombuigingen is ongeveer € 280 miljoen relevant geweest voor gemeente- en provinciefonds. Tegenover dit accres-verlagend effect stonden echter nieuwe uitgaven op diverse terreinen (met name rente), terwijl ook de nominale ontwikkeling hoger blijkt uit te vallen dan dit voorjaar werd verwacht. Per saldo is er sprake van een toename van de voor de normering relevante rijksuitgaven van circa € 250 miljoen.

Om deze reden valt het accres 2005 ruim € 40 miljoen hoger uit dan bij de junicirculaire. Voor de latere jaren zien wij echter een lichte daling van de accresen ten opzichte van de junistand.

Nominaal en reëel accres

In tabel 4.3.3 worden de accrespercentages uit de vorige tabel afgezet tegen de te verwachten inflatie. Om te komen tot reële accrespercentages (geschoond voor inflatie) zijn de nominale percentages gecorrigeerd voor de prijsontwikkeling van de Nationale Bestedingen (pNB), zoals die op dit moment wordt geraamd.

Tabel 4.3.3 Nominale en reële accresen 2004-2009 (raming, stand Miljoenennota 2005)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
nominaal accres in procenten (a)	0,18%	2,16%	2,99%	3,95%	2,66%	2,93%
prijsontwikkeling NB (b)	1,15%	1,02%	1,73%	1,82%	1,82%	1,82%
reëel accres in procenten (c) ¹	-0,96%	1,13%	1,24%	2,09%	0,82%	1,09%

¹ Het percentage waarmee het accres de prijsontwikkeling van de Nationale Bestedingen overtreft: $c = (1+a)/(1+b)-1$.

Voor de kabinetsperiode 2004 tot en met 2007 kan op grond van deze cijfers een gemiddelde reële groei van het gemeentefonds worden verwacht van circa 1% per jaar. Dit percentage komt nog steeds overeen met de eerdere ramingen, zoals die werden gegeven bij de septembercirculaire van 2003 en de junicirculaire van dit jaar.

4.4 Uitvoeringskosten NUG/ANW

Wij verhogen de algemene uitkering met ingang van het uitkeringsjaar 2004 structureel met € 9,700 miljoen in verband met de opheffing van de Regeling vergoeding uitvoeringskosten reïntegratie NUG/ANW.

Sinds 1 januari 2002 dragen gemeenten de verantwoordelijkheid voor de arbeidsmarktreïntegratie van werkzoekenden met een uitkering op grond van de Algemene Nabestaandenwet (ANW)

en voor niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (NUG). Aanvankelijk kregen de gemeenten hiervoor een geoormerkt reïntegratiebudget en werden de uitvoeringskosten vergoed op grond van de Regeling vergoeding uitvoeringskosten reïntegratie niet-uitkerings-gerechtigden en Anw'ers (Regeling van 21 december 2001, Stcrt. 2002, nr 3). Die specifieke regeling had een werkingsduur van 2 jaar.

Met ingang van 1 januari 2003 verviel de oormerking van de reïntegratiemiddelen. Ook in de Wet Werk en Bijstand (WWB) is geen oormerking van reïntegratiemiddelen voor deze doelgroep opgenomen. De uitvoeringskosten zullen vanaf het uitkeringsjaar 2004 vergoed worden via het gemeentefonds. De beschikbare middelen (€ 9,700 miljoen) zijn overgeheveld van de begroting van het ministerie van SZW naar het gemeentefonds. Deze oplossing is tot stand gekomen na bestuurlijk overleg met de VNG. De middelen worden verdeeld met de maatstaven uitvoeringskosten bijstandsontvangers (90%) en huishoudens met laag inkomen (10%), zoals gebruikelijk is bij de compensatie van apparaatskosten voor de sociale diensten.

4.5 Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid

Inclusief de aanvullende uitkering bedraagt de algemene uitkering over het jaar 2004 naar huidig inzicht € 11.736,254 miljoen. De uitkeringsfactor stellen wij voorlopig vast op 1,273. Hierbij is rekening gehouden met de onderwerpen die zijn behandeld in de §§ 4.1 tot en met 4.4. De bedragen per eenheid op de verdeelmaatstaven treft u aan in de Verdeeltabel 2004 in bijlage 2.

Voorschotbetalingen

4.6 Voorschotbetalingen 2004

De gegevens uit deze circulaire leiden tot aanpassing van de voorschotbetalingen op de algemene uitkering over 2004. Het betreft bijstellingen van de bedragen per eenheid (zie bijlage 2) en de uitkeringsfactor (zie § 4.5), die met ingang van de betaalmaand november 2004 geëffectueerd zullen worden.

5. Uitkeringsjaar 2005

5.1 Opbouw uitkeringen 2005

In tabel 5.1 geven wij een geactualiseerde Opbouwtabel 2005. In de volgende paragrafen worden de mutaties in de algemene uitkering toegelicht, die nieuw zijn of gewijzigd ten opzichte van de junicirculaire van dit jaar.

Tabel 5.1 Opbouw uitkeringen 2005 (mln €)

	Raming deze circulaire	Junicirculaire van 2004 ¹
Uitkeringen 2004	11.826,564	11.816,629
algemene mutaties		
- accres (volgens normeringssystematiek)	263,332	222,200
- accres (gerichte verdeling)	-13,600	
- behoeftzaamheidsreserve, inhouding	pm	
- behoeftzaamheidsreserve, uitkering	pm	
- A + O fonds	-0,010 ²	pm
- elektronische gemeente (E-gem)	-0,500	
- Waarderingskamer	-0,235	#
	248,987	
cluster eigen inkomsten		
- afschaffing 45,38 euro-maatregel	-325,000	
- wijziging OZB op woningen (gebruikers)	-	950,000
	-325,000	
alle uitgavenclusters		
- aanpassing uitname BTW-compensatiefonds	-	
cluster sociale dienst/bijstand		
- vreemdelingenwet	-1,770	
- bijzondere bijstand chronisch zieken/gehandicapten	-86,000	-111,000
- implementatie Wet Werk en Bijstand	-15,000	
	-102,770	
cluster zorg		
- onderwijshuisvesting (uit accres)	13,600	
- onderwijshuisvesting (onderhoud VO)	-24,411	
- leerlingenvervoer	-0,454	
- regionale indicatie-organen	-81,309	
- tolken en vertalers	1,765	
- kinderopvang	39,200	
- kinderopvang (sociaal-medische indicatie)	17,668	#
	-33,941	
cluster oudheid		
- bescherming archeologisch erfgoed	pm	
	0,000	
cluster wegen en water		
- aanvulling Verdi-middelen	2,000	#
	2,000	
cluster bestuursorganen		
- dualisering lokaal bestuur	0,650	
- professionaliseringsfonds burgemeesters	-0,200	#
- referendum Europese Grondwet	pm	#
	0,450	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

¹ De vergelijking met de junicirculaire is alleen opgenomen als de raming van het betreffende onderdeel is gewijzigd. Het teken # geeft een onderdeel aan dat niet werd geraamd in die circulaire.

² Raming op grond van de aanpassing van het budget A+O fonds na verwerking van de inflatie.

Tabel 5.1 Opbouw uitkeringen 2005 (vervolg)

	Raming deze circulaire	Junicirculaire van 2004 ¹
cluster overig/algemene ondersteuning		
- afloop verfijning monumenten	-4,298 ³	-4,311
- slot voorfinanciering art. 12-steun Den Haag	82,504	
- grenswijziging Den Haag e.o.	11,000	
	89,206	
Uitkeringen 2005	11.705,496	12.560,193
waarvan		
- algemene uitkering/aanvullende uitkeringen	11.629,578	12.484,907
- overige uitkeringen		
* integratie-uitkering WUW-middelen	39,775 ³	39,143
* integratie-uitkering precariobelasting	36,143	
	75,918	75,286

³ Technische correctie.

Algemene uitkering

5.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis 2005

Door de ontwikkeling van de uitkeringsbasis komt de uitkeringsfactor voor het jaar 2005 circa 34 punten hoger uit dan de stand vermeld in de junicirculaire. Voor 2005 komt één punt uitkeringsfactor naar huidig inzicht overeen met € 10,4 miljoen.

De stijging van de uitkeringsfactor wordt voor bijna twee punten veroorzaakt door de lagere ramingen op de uitkeringsmaatstaven en op de bebouwingsmaatstaven, die ook reeds de uitkeringsfactoren 2003 en 2004 beïnvloedten. Voor circa 32 punten wordt zij bepaald door de herziening van het rekentarief (zie § 7.1 van deze circulaire).

5.3 Accres 2005

In § 4.3 is een accres voor 2005 gemeld van € 263,332 miljoen. Dat is € 41,132 miljoen hoger dan de raming van de junicirculaire, die uitkwam op € 222,200 miljoen.

Normaliter wordt de bevoorschotting van een uitkeringsjaar gebaseerd op het accres van de mei/junicirculaire van het voorafgaande jaar. De raming van het accres in de septembercirculaire is dan indicatief en werkt niet door naar de bevoorschotting van het volgende jaar. Omdat dit voorjaar een voorbehoud gemaakt moest worden bij het accres vanwege nader uit te werken ombuigingen, is voor 2005 gekozen voor bijstelling van het accres aan de hand van de stand Miljoenennota 2005. De bevoorschotting wordt gebaseerd op deze stand. Het accres van € 263,332 miljoen is daarom volledig opgenomen in de Opbouwtafel 2005 (tabel 5.1).

5.4 Afschaffing gebruikersbelasting op woningen en maximering OZB-tarieven

Het kabinet heeft besloten om de afschaffing gebruikersheffing op woningen en de maximering van tarieven te realiseren per 1 januari 2006. In tegenstelling tot eerdere berichten geldt dit besluit voor beide trajecten.

Het kabinet is voornemens het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk aan de Kamer aan te bieden. De verschuiving naar 2006 biedt de mogelijkheid om bij vaststelling van de maximumtarieven te corrigeren voor het nieuwe WOZ-tijdvak.

De informatie over de compensatie van de wegvallende gebruikersbelasting en de maximering van de tarieven, die werd gegeven in de junicirculaire 2004 en daarmee samenhangende berichtgeving op het internet, zal in de komende maanden worden geactualiseerd en aangescherpt. Uiterlijk in de meicirculaire van 2005 zult u informatie ontvangen over de verdere uitwerking. Voor uw begroting 2005 zijn er aangaande dit dossier geen consequenties.

5.5 Bijzondere bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen

Wij verhogen de algemene uitkering vanaf 2005 structureel met € 25,000 miljoen in verband met de bijzondere bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen.

Eerder werd voor dit doel een bedrag van € 111,000 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Deze middelen hadden echter een incidenteel karakter. De toevoeging bleef beperkt tot het uitkeringsjaar 2004 (zie de maartcirculaire van 2004, § 3.1).

Door aanvaarding van de motie-Weekers c.s. (Kamerstukken II 2003/04, 29200 XV, nr. 53) heeft de Tweede Kamer verzocht om een structurele waarborging van de inkomenspositie van de genoemde groepen met ingang van 2005. Ter tegemoetkoming aan deze motie heeft het kabinet besloten een aantal maatregelen te treffen, waaronder een structurele toevoeging van € 25 miljoen aan het gemeentefonds. Deze middelen worden verdeeld op de wijze die gebruikelijk is voor toevoegingen in verband met de bijzondere bijstand.

5.6 Kinderopvang (sociaal-medische indicatie)

Wij verhogen de algemene uitkering eenmalig met een bedrag van € 17,668 miljoen in verband met de kinderopvang voor de doelgroep 'sociaal-medisch geïndiceerden'.

De Wet kinderopvang zal op 1 januari a.s. in werking treden. In verband met deze wet is reeds € 39,200 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. De achtergrond is onder andere de gemeentelijke subsidiëring van de kinderopvang voor enige wettelijk gedefinieerde doelgroepen zoals bijstandsontvangers e.d. Dit bedrag zal in de komende jaren toenemen tot € 40,500 miljoen structureel vanaf 2007 (zie de junicirculaire van 2004, § 3.10).

Vanwege problemen rond de uitvoering van de indicatiestelling van de doelgroep "sociaal-medische geïndiceerden" zal deze doelgroep voor het jaar 2005 niet onder de werkingssfeer van de Wet kinderopvang vallen. De geraamde kosten voor de rijksbijdrage voor deze groep zullen toegevoegd worden aan het gemeentefonds. Gemeenten hebben beleidsvrijheid voor de besteding van de middelen voor kinderopvang voor deze groep. Voor de inhoudelijke details verwijzen wij naar de brief die de minister van SZW op 18 augustus jl. aan de Tweede Kamer zond (Kamerstukken II 2003/04, 28447, nr. 97) en naar de toelichting in de VNG-ledenbrief over dit onderwerp van 9 september jl. (kenmerk Lbr 04/122).

Om de gemeenten in staat te stellen de kinderopvang voor de categorie 'sociaal-medisch geïndiceerden' te subsidiëren, is voor het jaar 2005 eenmalig een bedrag van € 17,668 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Dit bedrag wordt op dezelfde wijze verdeeld als de overige middelen voor de kinderopvang.

5.7 Aanvulling Verdi-middelen

Wij verhogen de algemene uitkering met € 2,000 miljoen structureel met ingang van 2005 als aanvulling op de middelen voor apparaatskosten Verdi.

In 2005 wordt de integratie-uitkering Verdi definitief geïntegreerd in de algemene uitkering (zie de junicirculaire van 2004, § 3.12). In aanvulling daarop wordt een bedrag van € 2,000 miljoen uit de begroting van het ministerie van Verkeer en Waterstaat overgeheveld. Het doel hiervan is te garanderen dat geen enkele gemeente financieel nadeel ondervindt van de integratie. Deze toevoeging wordt op dezelfde wijze verdeeld als de overige Verdi-middelen via een bedrag per inwoner.

5.8 Professionaliseringsfonds burgemeesters

Wij verlagen de algemene uitkering eenmalig met € 0,200 miljoen in verband met het professionaliseringsfonds burgemeesters.

Bij de instelling van het professionaliseringsfonds burgemeesters is besloten dit voorlopig gedeeltelijk te bekostigen door een uitname van € 1,200 miljoen uit het gemeentefonds. Deze uitname werd aanvankelijk verdeeld over de drie uitkeringsjaren 2003, 2004 en 2005 (zie de septembercirculaire van 2002, § 5.7). In een later stadium is de fasering van de uitname gewijzigd, waardoor voor het jaar 2003 slechts € 0,200 miljoen is uitgelicht (junicirculaire van 2003, § 2.8). Om het totaalbedrag van € 1,200 miljoen over drie jaren te realiseren wordt nu eenmalig € 0,200 miljoen extra uitgelicht op het uitkeringsjaar 2005. De bijdrage aan het professionaliseringsfonds komt daardoor op gemiddeld € 0,400 miljoen op jaarbasis. Zoals eerder aangekondigd zal het professionaliseringsfonds in 2005 geëvalueerd worden. Daarbij zal tevens rekening worden gehouden met nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld de gekozen burgemeester). Op grond van deze evaluatie zal besloten worden over de eventuele voortzetting van het professionaliseringsfonds vanaf 2006.

5.9 Referendum EU-grondwet

Wij zijn voornemens de algemene uitkering eenmalig te verhogen met een bijdrage in de gemeentelijke kosten van het referendum EU-grondwet. De omvang van de bijdrage zal nog worden vastgesteld in overleg met de VNG.

De Tweede Kamer heeft besloten in de eerste helft van 2005 een referendum te houden over het ontwerp van een grondwet voor de Europese Unie. De kosten die de gemeenten moeten maken voor de organisatie van dit raadplegend referendum worden geraamd op circa f 3 (€ 1,36) per kiesgerechtigde. Dit bedrag is ontleend aan de rapportage van een ambtelijke werkgroep, die in het jaar 2000 een raming maakte van de kosten voor de gemeenten en provincies verbonden aan de Tijdelijke referendumwet. Het ligt in de rede dat de gemeenten voor deze kosten een tegemoetkoming zullen ontvangen van het Rijk. Er is overleg gaande met de VNG over de omvang van deze tegemoetkoming en de wijze waarop zij zal worden verstrekt. Wij stellen voor dit via de algemene uitkering te leiden.

5.10 Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid

Inclusief de aanvullende uitkering bedraagt de algemene uitkering over het jaar 2005 naar huidig inzicht € 11.629,578 miljoen. De uitkeringsfactor stellen wij voorlopig vast op 1,330. Hierbij is rekening gehouden met de onderwerpen die zijn behandeld in de §§ 5.1 tot en met 5.9 alsmede § 7.1. De bedragen per eenheid op de verdeelmaatstaven treft u aan in de Verdeeltabel 2005 in bijlage 2.

Voorschotbetalingen

5.11 Voorschotbetalingen 2005

De voorschotbetalingen op de algemene uitkering over 2005 zullen in beginsel gebaseerd worden op de voorlopige uitkeringsfactor en de voorlopige bedragen per eenheid, die in deze septembercircularis zijn vermeld in § 5.9 en in bijlage 2.

6. Meerjarenperspectief

6.1 Opbouw uitkeringen 2006-2009

Tabel 6.1 geeft een geactualiseerde meerjarenraming. In de volgende paragrafen worden de mutaties nader toegelicht voorzover dat nog niet eerder is gedaan.

Tabel 6.1 Opbouw uitkeringen 2006-2009 (mln €)

	2006	2007	2008	2009
Uitkeringen voorafgaand jaar	11.705,496	12.921,931	13.437,364	13.792,935
algemene mutaties				
- accres	358,294	521,397	364,828	412,219
- accres (gerichte verdeling)	-13,600	-	-	-
- behoedzaamheidsreserve	pm	pm	pm	pm
- loon/prijscompensatie taakmutaties	pm	pm	pm	pm
- wachtgeldten herindelingen	pm	pm	pm	pm
- A+O fonds	pm	pm	pm	pm
- elektronische gemeente (E-gem)	-	-	2,000	-
alle uitgavenclusters				
- aanpassing uitname BTW-compensatiefonds ¹	pm	-	-	-
cluster eigen inkomsten				
- stroomlijnen WOZ-taxatie	-60,000	-	-	-
- wijziging OZB op woningen (gebruikers)	950,000			
cluster sociale dienst/bijstand				
- vreemdelingenwet	pm	pm	pm	pm
- herziening alimentatiebeleid	-10,000	-	-	-
cluster zorg				
- onderwijshuisvesting (uit accres)	13,600	-	-	-
- leerlingenvervoer	-0,454	-0,454	-0,454	-
- kinderopvang	0,600	0,700	-	-
- kinderopvang (smi)	-17,668			
cluster bestuursorganen				
- dualisering lokaal bestuur	0,700	-	-	-
- professionaliseringsfonds burgemeesters	0,200	-	-	-
- referendum Europese Grondwet	pm	-	-	-
cluster overig/algemene ondersteuning				
- afloop verfijning monumenten	-5,237	-6,210	-10,803	-
Uitkeringen	12.921,931	13.437,364	13.792,935	14.205,154
waarvan				
- algemene /aanvullende uitkeringen	12.861,831	13.393,567	13.770,836	14.185,738
- integratie-uitkering WUW-middelen	35,629	30,998	22,099	19,416
- integratie-uitkering precariobelasting	24,471	12,799	-	-

¹ Leidt te zijner tijd tot herziening van diverse uitgavenclusters.

Algemene uitkering

6.2 Accressen

De accressen die in de opbouwtable zijn vermeld voor de jaren 2006 tot en met 2009 wijken af van de accressen die zijn opgenomen in tabel 4.1 van de junicirculaire van 2004. Normaliter vindt

in de septembercirculaire geen bijstelling plaats van het meerjarenbeeld op basis van de indicatieve accressen van dat moment. Dit voorjaar werd echter een voorbehoud gemaakt bij de accressen van het meerjarenperspectief vanwege nader uit te werken ombuigingen. Om die reden wordt nu afgeweken van de regel. Tabel 6.1 gaat uit van de accressen volgens de stand Miljoenennota 2005.

6.3 Meerjarige ontwikkeling uitkeringsfactor

Tabel 6.3.1 geeft de ontwikkeling van de uitkeringsfactor voor de jaren 2004 tot en met 2009. De berekening gaat uit van een uitkeringsfactor van 1,273 voor het jaar 2004. De mutaties zijn afgeleid uit de Opbouwtabellen 2005 en 2006-2009.

De toename van de uitkeringsfactor wordt vooral bepaald door een opwaarts effect van de accressen en door een neerwaarts effect als gevolg van de groei van de uitkeringsbasis. Dit patroon wordt in sommige gevallen doorkruist door afwijkende tendenties. De tabel geeft aan dat het effect van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis in het algemeen zo'n vijf à zes punten (negatief) bedraagt. Voor het jaar 2005 wordt echter 27 punten (positief) gemeld. Dit wordt veroorzaakt door de bijstelling van het rekentarief, die een positief effect heeft op de uitkeringsfactor van ruim 32 punten (zie in deze circulaire de §§ 5.2 en 7.1). Andere opvallende afwijkingen effecten vindt men onder de overige mutaties in het jaar 2005 (o.a. vrijval van voorfinanciering artikel-12 steun Den Haag) en in het jaar 2007 (o.a. vrijval van een groot bedrag uit de voormalige verfijning rioleringen).

Tabel 6.3.1 Uitkeringsfactoren 2004-2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
voorlopige uitkeringsfactor, jaar t	1,273	1,330	1,359	1,409	1,440	1,474
verschil t.o.v. jaar t-1		0,057	0,029	0,050	0,031	0,034
waarvan						
- algemene mutaties (vnl. accres)		0,024	0,034	0,050	0,035	0,039
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontwikkeling uitkeringsbasis (incl. OZB)		0,027	-0,006	-0,005	-0,005	-0,005
- overige ontwikkelingen (incl. integraties)		0,007	0,002	0,006	0,002	0,001

Dit meerjarenperspectief is gebaseerd op de ramingen die luiden *in lopende prijzen*. Gemeenten die hun meerjarenraming opstellen *in constante prijzen* moeten de uitkeringsfactor defleren voor de nominale ontwikkeling.

Als handreiking is in de juni-circulaire van 1995 (§ 13.4 en bijlage 3) een methode uiteengezet, waarmee omrekening naar constante prijzen kan worden verricht. Deze werkwijze is geactualiseerd in de septembercirculaire van 1999, tabel 7.3.1. Centraal staat het percentage van de loon- en prijsontwikkeling dat is verwerkt in het meerjarenperspectief. Dit percentage wordt op de ramingen van het gemeentefonds geprojecteerd en vervolgens uitgedrukt in punten van de uitkeringsfactor. De uitkeringsfactoren in constante prijzen worden verkregen door de uitkomsten in mindering te brengen op het meerjarenbeeld van de uitkeringsfactoren uit tabel 6.3.1.

In tabel 6.3.2 is deze methode toegepast. Voor de jaren na 2005 is uitgegaan van de prijsontwikkeling zoals die is vermeld in tabel 4.3.3. De tabel geeft de uitkeringsfactoren 2006-2009 in constante prijzen van 2005 na correctie voor deze inflatiepercentages.

Tabel 6.3.2 Raming uitkeringsfactoren 2006-2009 in constante prijzen van het jaar 2005

	2006	2007	2008	2009
omvang gemeentefonds, jaar t-1 (mln euro)	11.705,5	12.921,9	13.437,4	13.792,9
loon/prijsmutatie (mln euro)	202,5	235,2	244,6	251,0
cumulatief (mln euro)	202,5	437,7	682,2	933,3
één punt uitkeringsfactor, jaar t (mln euro)	10,5	10,5	10,6	10,6
loon/prijsmutatie cumulatief (in punten UF)	19	42	64	88
uitkeringsfactoren in lopende prijzen	1,359	1,409	1,440	1,474
af: nominale ontwikkeling	0,019	0,042	0,064	0,088
uitkeringsfactoren in constante prijzen	1,340	1,367	1,376	1,386

7. Ontwikkelingen gemeentefonds; omvang en verdeling

7.1 Maatstaf OZB: nieuwe WOZ-waarden en aanpassing rekentarief

Op grond van de hertaxatie van de WOZ-waarden wijzigen wij het rekentarief van de maatstaf OZB. Met ingang van het uitkeringsjaar 2005 stellen wij het rekentarief voorlopig vast op € 4,01 per eenheid WOZ-waarde. De eenheid blijft vooralsnog gehandhaafd op € 2.268 waarde.

Op 1 januari a.s. begint het nieuwe WOZ-tijdvak. In de periode 2005 tot en met 2008 zullen de WOZ-waarden gebaseerd zijn op de peildatum 1 januari 2003. Hoewel de taxatiewaarde per gemeente nog niet bekend zijn, is het op dit moment reeds duidelijk dat de nieuwe WOZ-waarden de huidige ruimschoots zullen overtreffen. Dit blijkt uit informatie over de marktontwikkeling in de jaren 1999-2003, die in de afgelopen maanden is verzameld door de Waarderingskamer. Wat betreft de marktontwikkeling bij de woningen zijn nu schattingen beschikbaar voor het merendeel van de gemeenten, wat betreft de marktontwikkeling bij de niet-woningen is alleen een globale schatting bekend van de landelijke trend. Gemiddeld genomen wordt de marktontwikkeling 1999-2003 bij de woningen nu geschat op +50,3% en bij de niet-woningen op +20,0%. Over het totaal zijn de WOZ-waarden volgens deze voorlopige cijfers toegenomen met 43,3%.

Wij hebben deze gegevens gebruikt om het rekentarief per 1 januari 2005 aan te passen. Uitgaande van WOZ-waarden woningen en niet-woningen per gemeente zoals die in de bevoorschotting van de algemene uitkering 2004 zijn verwerkt in de betaalmaand september 2004 is een raming gemaakt van de WOZ-waarden per 1 januari 2005. De waarden woningen 2004 zijn allereerst verhoogd met het percentage marktontwikkeling 1999-2003 per gemeente, dat blijkt uit het onderzoek van de Waarderingskamer. Bij gemeenten waarvoor dit gegeven niet beschikbaar was, is het landelijk gemiddelde percentage toegepast. Om de stap van 2004 naar 2005 te maken is het resultaat vervolgens nog eens verhoogd met 1,7%, het gemiddelde van de jaarlijkse volume-groei van de waarden woningen. De waarde niet-woningen is geraamd door bij iedere gemeente de stand september 2004 te verhogen met de landelijke marktontwikkeling van 20,0% en een gemiddelde jaarlijkse volumegroei van 2,2%. De uitkomsten van deze raming zullen wij binnenkort op het internet publiceren in de Informatierubriek gemeentefonds (zie de leeswijzer in Bijlage 1 van deze circulaire).

De bevoorschotting van de algemene uitkering 2005 zal in principe gebaseerd worden op de eigen ramingen van de gemeenten van de WOZ-waarden 2005. Binnenkort zult u daarvan opgave kunnen doen via de ramingsformulieren, die jaarlijks aan de gemeenten worden toegezonden. Bij gemeenten waarvan wij geen eigen opgave ontvangen, zullen wij de waarden toepassen van de bovengenoemde raming. In de loop van 2005 zal de bevoorschotting vervolgens gebaseerd worden op de voorlopige cijfers over de WOZ-waarden, die op de gebruikelijke wijze via het CBS ter beschikking komen.

Bij de aanpassing van het rekentarief is in principe dezelfde werkwijze gevolgd als bij de vergelijkbare operatie in 2001 (zie de meicirculaire van 2000, § 9.2). Uit de sterk gestegen WOZ-waarden zou een stijging van de inkomstenmaatstaf OZB resulteren met 43,3%, indien het rekentarief niet gewijzigd zou worden. Door neerwaartse aanpassing van het rekentarief wordt deze stijging ongedaan gemaakt, met uitzondering van het effect van de inflatie in de periode 1999-2003. Deze bedroeg in totaal 15,3%. Het bestaande rekentarief van € 4,99 wordt derhalve bepaald op $\text{€ } 4,99 \times 1,153/1,433 = \text{€ } 4,01$.

Op grond van de verwerking van de inflatie stijgt het totaal van de maatstaf OZB dus met 15,3%. Voor 2005 betekent dit op grond van de nu beschikbare gegevens een bedrag van circa € 330 miljoen. Omdat de omvang van het gemeentefonds echter gelijk blijft, resulteert deze stijging in een toename van de uitkeringsfactor met circa 32 punten (zie § 5.1 van deze circulaire).

De hier gepresenteerde herziening van het rekentarief is – zoals hierboven aangegeven – gebaseerd op ramingen van de marktontwikkeling 1999-2003. In het verleden is gebleken dat zulke ramingen aanzienlijk kunnen afwijken van de uiteindelijke realisatiecijfers. In de huidige taxatieperiode 2001-2004 is dat reden geweest om het rekentarief tussentijds bij te stellen (zie de meicirculaire van 2002, § 7.2). Om die reden zullen wij in het komende jaar de realisatiecijfers van de WOZ-waarden nader bestuderen om te bezien of verdere aanpassing van de rekentarieven noodzakelijk is.

8. Artikel 12 beleid

8.1 Redelijk peil

Voor het jaar 2005 bepalen wij het normtarief van de OZB voor artikel 12-gemeenten op € 4,95 per € 2.268 WOZ-waarde.

In de junicirculaire werd het normtarief voor 2005 gesteld op € 7,05 per € 2.268 WOZ-waarde. Dit normtarief was nog gebaseerd op de WOZ-waarden van het huidige waarderingsstijdvak 2001-2004. Aangegeven werd dat met ingang van 2005 voor de verdeling van het gemeentefonds de WOZ-waarden van 1 januari 2003 zouden worden gehanteerd. Deze waarden liggen gemiddeld hoger dan de waarden van het huidige waarderingsstijdvak.

Bij ongewijzigd beleid wordt het normtarief van de OZB gebaseerd op het landelijk gemiddelde tarief van het voor-vorige jaar, met een opslag van 20%. Deze werkwijze is nu niet mogelijk omdat in 2005 de gemeenten voor de OZB-aanslagen en de tarieven zullen uitgaan van de nieuwe WOZ-waarden. Daarom hebben wij besloten voor het jaar 2005 een alternatieve berekeningswijze te volgen waarbij gecorrigeerd wordt voor de nieuwe WOZ-waarden. De waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen bedraagt gemiddeld circa 43%. We hebben een overeenkomstige correctie toegepast op het normtarief. Dit komt neer op een normtarief van (afgerond) € 4,95 per € 2.268 WOZ-waarde. Bij de aanpassing voor het jaar 2006 zal het normtarief gezien worden in het licht van de wijzigingen op het gebied van de OZB.

De handleiding artikel 12 vermeldt dat voor de grondslag voor het belastingpakket gebruik gemaakt wordt van de gegevens van de bevoorschotting van de algemene uitkering van januari. Indien de aanlevering van de nieuwe WOZ-waarden bij een desbetreffende gemeente achterloopt dan kan dat voor 2005 een minder juist beeld geven. Indien daartoe aanleiding bestaat zal de toetsing van het belastingpakket met aanvullende gegevens plaatsvinden.

9. Overige mededelingen

9.1 Financieel overzicht gemeenten 2004 (aanpassing)

Het Financieel Overzicht Gemeenten 2004, waarover wij rapporteerden in de junicirculaire (§ 7.1), is op 10 juni jl. besproken in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhouding. Daar is besloten dat in het vervolg afgezien zal worden van een afzonderlijke publicatie. De kerncijfers van het overzicht zullen voortaan opgenomen worden in de memorie van toelichting bij de begroting van het gemeentefonds.

Ten behoeve van de begroting 2005 is de vooruitblik, zoals wij die in de junicirculaire hebben vermeld, geactualiseerd op grond van de meest recente informatie over de accressen en de inflatieramingen. Tabel 9.1 geeft het resultaat alsmede een vergelijking met de uitkomsten van dit voorjaar. De budgettaire besluitvorming die nadien heeft plaatsgevonden, heeft tot een beperkte vermindering van de financiële ruimte geleid. De tabel geeft echter nog steeds aan dat de gemeenten in de komende jaren voldoende middelen zullen ontvangen om hun taken naar behoren te vervullen.

Tabel 9.1 Geraamde ontwikkeling kosten en inkomsten 2005-2008 (mln €, cumulatief)

	2005	2006	2007	2008
<i>kostenontwikkeling</i> ¹	-176	477	977	1661
- taakmutaties algemeen ²	-446	-437	-473	-470
- areaal	109	214	302	371
- prijzen	164	448	753	1064
- taakmutaties specifiek	-289	-396	-591	-591
- areaal	138	250	324	356
- prijzen	147	397	663	932
<i>inkomstenontwikkeling</i>	-28	706	1470	2235
- taakmutaties ³	-461	-466	-473	-483
- accres ⁴	359	733	1240	1595
- OZB	69	167	271	377
- OEM	8	22	36	51
- specifieke uitkeringen	-3	251	395	696
<i>financiële ruimte (stand septembercirculaire)</i>	147	227	494	574
<i>financiële ruimte (stand junicirculaire)</i>	147	275	560	672

¹ De kostenontwikkeling is onderscheiden naar de inkomstenbron waaruit het betreffende beleid wordt bekostigd.

² Bij taakmutaties algemeen gaat het om bekostiging uit de algemene middelen (gemeentefonds, OZB en Overige eigen middelen), bij taakmutaties specifiek om bekostiging uit specifieke uitkeringen.

³ Onder meer de afschaffing in 2005 van de € 45,38-maatregel.

⁴ De begrote accressen van het gemeentefonds, voor 2005 verhoogd met de toevoegingen i.v.m. de afloop van de voorfinanciering artikel 12-steun Den Haag en de grenscorrecties Den Haag.

9.2 Loon- en prijsontwikkeling

Wij geven zoals gebruikelijk een indicatie voor de loon- en prijsontwikkeling die van invloed is op de overheidsuitgaven. De gegevens zijn afkomstig van het Centraal Planbureau (CPB). Het betreft macro-indicatoren, die een beeld geven van de algemene trendmatige ontwikkeling. Zij zijn met de nodige terughoudendheid te gebruiken op individueel gemeentelijk niveau.

Met betrekking tot de loon- en prijsontwikkeling in de overheidssector onderscheidt het CPB twee indicatoren: de prijsmutatie van de netto materiële overheidsconsumptie (bestedingen aan goederen en diensten) en de prijsmutatie van de lonen en salarissen (contractlonen en sociale lasten, exclusief incidentele ontwikkelingen). Voor het gemeentefonds is een andere indicator van belang, namelijk de prijsmutatie van de Nationale Bestedingen (pNB). Met dit percentage wordt het uitgavenkader van de rijksbegroting aangepast aan de prijsontwikkeling. Via de normering werkt het door naar de algemene uitkering voor zover zo'n aanpassing daadwerkelijk leidt tot hogere netto gecorrigeerde rijksuitgaven.

De algemene uitkering wordt gebruikelijk in lopende prijzen weergegeven. Ook de uitkeringsfactor luidt dus in lopende prijzen. Voor een vertaling van de meerjarige uitkeringsfactor in constante prijzen wordt verwezen naar § 6.3 van deze circulaire. Bij die vertaling is uitgegaan van de raming voor de komende jaren van de pNB, zoals die is verwerkt in § 4.3 van deze circulaire.

Tabel 9.2 geeft de genoemde inflatie-indicatoren voor de jaren 2002 tot en met 2005. De cijfers zijn ontleend aan de ramingen van het CPB, voorzover die bekend waren bij afsluiting van deze circulaire. Voor de meest recente informatie verwijzen wij naar de internetrubriek CPB-informatief (www.cpb.nl/prognoses). Het CPB geeft daar regelmatig geactualiseerde ramingen van de genoemde inflatie-indicatoren.

Tabel 9.2 Prijsmutaties per jaar 2002-2005

	2002	2003	2004	2005
overheidsconsumptie				
- netto materiële consumptie	3,4%	2,4%	1¾%	1½%
- lonen en salarissen	4,1%	3,3%	2½%	¼%
algemene prijsontwikkeling				
- prijsmutatie NB	3,3%	2,6%	1¾%	1%

Bron: Concept-MEV 2005.

9.3 Herverdeling wegenbeheer

Het groeipercentage voor de bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen bedraagt voor de jaren 2004 en 2005 respectievelijk 2,0% en 0,7%.

Sinds 1993 dient een aantal gemeenten op grond van de artikelen 22 en 24 van de Wet herverdeling wegenbeheer (WHW) een uitkering te verstrekken aan een waterschap voor het beheer van wegen. De hoogte van de uitkering is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegzorg (Stb.1994, 427). Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het Centraal Planbureau.

De berekening is voor 2004 definitief en voor 2005 voorlopig. Ze volgt de formule $(a+b)*c$, waarin a staat voor het bedrag van de uitkering in het voorafgaande jaar, b voor een bedrag ter grootte van 3,125% van de uitkering in 1993 (de vaste verhoging volgens artikel 21, lid 4) en c voor de uitkomst van de berekening $(100 + ..)/100$ (de groeifactor). Deze laatste factor wordt op grond van artikel 22, lid 5 bepaald door de nominale component, een percentage dat volgens een vaste methode wordt afgeleid van de prijsstijging van de overheidsconsumptie.

Voor het jaar 2004 wordt het groeipercentage definitief vastgesteld op 2,0%. Dit is het saldo van de raming voor 2004 (naar huidig inzicht 2,3%) en de nacalculatie over 2003 (-0,3%). Voor het jaar 2005 wordt het groeipercentage voorlopig vastgesteld op 0,7%. Dit komt overeen met de huidige raming van de prijsstijging van de overheidsconsumptie in het jaar 2005.

9.4 EMU-tekort decentrale overheden

Het kabinet overlegt met de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen over de vormgeving van maatregelen die ertoe strekken het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen.

In juni hebben wij aandacht besteed aan het onderwerp EMU-saldo decentrale overheden (§ 7.4 van de junicirculaire). Daarbij is melding gemaakt van de vorming van twee gemengde ambtelijke werkgroepen. De eerste werkgroep had als opdracht voorstellen te ontwikkelen om de kwaliteit van de informatievoorziening op het gebied van de EMU-gegevens te verbeteren. Voor de verdere ontwikkelingen op dat punt wordt verwezen naar § 9.5 van deze circulaire.

De tweede werkgroep had als opdracht te bezien boven welke grenswaarde maatregelen noodzakelijk zijn om het tekort van de decentrale overheden te redresseren. In het eindrapport van de werkgroep zijn de verschillende opties beschreven die kunnen bijdragen aan het beheersen van dit probleem op korte en lange termijn. Nadat de VNG en het IPO naar voren hadden gebracht dat dit op gespannen voet zou kunnen komen met de autonomie van de lokale overheid, werd een externe commissie ingesteld met de opdracht een advies uit te brengen over de mogelijkheden om het EMU-saldo van de lokale overheid te beheersen zonder de lokale autonomie aan te tasten.

Deze commissie heeft medio augustus 2004 advies uitgebracht. Zij stelt voor dat het Rijk alleen ingrijpt bij de decentrale overheden als het EMU-tekort van de overheid als geheel uitgaat boven 2,5%. Bij overschrijding van deze referentiewaarde wordt het aandeel van de gemeenten, provincies en waterschappen in dit tekort bepaald in miljoenen euro's. Op grond daarvan wordt voor individuele gemeenten, provincies en waterschappen een maximum geformuleerd. Zij dienen hun bijdrage aan het EMU-tekort tot dit maximum terug te brengen. De commissie oppert een aantal mogelijkheden om dit doel te bereiken op een wijze die het lokale beleid zoveel mogelijk ontziet, terwijl toch recht wordt gedaan aan de wens van het Rijk om het EMU-saldo te beheersen.

Het Rijk, de VNG, het IPO en de Unie van waterschappen voeren op basis van het voorstel van de commissie overleg over de vormgeving van maatregelen. Eind september zal hierover bestuurlijk overleg plaats vinden. Over de uitkomst wordt u nader geïnformeerd.

9.5 Informatie voor derden (lv3)

Met ingang van 2004 zijn de gemeenten en provincies begonnen met een verbeterslag van de zogenoemde lv3, de informatievoorziening voor derden. Er moet nog veel gebeuren, maar verbeteringen zijn reeds zichtbaar.

Op het bestuurlijk overleg tussen het Rijk, de VNG en het IPO is gesproken over de lv3, de informatievoorziening van de gemeenten en provincies aan met name het CBS. De aanleiding daarvoor was de onverwacht scherpe stijging van het EMU-tekort van de lokale overheden van nihil in de voorgaande jaren tot 0,6% van het BBP in 2003. Een probleem daarbij was dat de kwartaalrapportages van de gemeenten en provincies op basis van de gegevens die uit hoofde van de Wet fido aangeleverd moesten worden, geen indicatie gaven voor een dergelijk hoog tekort. Duidelijk is dat data van voldoende kwaliteit noodzakelijk zijn voor het beleid op lokaal en nationaal niveau.

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat een apart hoofdstuk over de lv3. Een uitwerking daarvan is opgenomen in de circulaires van 6 februari 2003, FO2003/53628 en 5

september 2003, FO2003/76714. Daarin is naar voren gekomen dat de kwaliteit van de Iv3 bij gemeenten nog te wensen over laat. Om die reden is er met ingang van 2004 een verbetertraject gestart. Een van de instrumenten daarvoor is een plausibiliteitstoets die het CBS op de kwartaal- en jaargegevens toepast. De resultaten van deze plausibiliteitstoetsen worden door het CBS aan de betrokken overheden gezonden. Indien er tekortkomingen door het CBS zijn geconstateerd in de Iv3 van een gemeente of een provincie, dan wordt verwacht dat de betreffende organisatie verbeteringen aanbrengt. Verder zullen de Iv3-jaarcijfers van 2004 of van het eerste kwartaal van 2005 vergezeld moeten gaan van een verklaring van een accountant dat de desbetreffende gegevens betrouwbaar zijn. De bovengenoemde circulaire's gaan in detail in op deze materie.

Het CBS heeft ervaringen opgedaan met de eerste twee kwartalen van 2004. Bijlage 5 geeft hiervan een samenvattend overzicht. De meeste gemeenten blijken de kwartaalgegevens (nog) niet binnen de vereiste termijn van een maand in te zenden. Het algemene beeld is verder dat de kwaliteit van de overgrote meerderheid tekort schiet om het EMU-saldo en andere grootheden betrouwbaar te bepalen. De drie belangrijkste problemen zijn:

- EMU-saldo berekend vanuit de financiële rekening sluit niet aan op dat van de lopende en kapitaalrekening;
- Balansmutaties kunnen niet verbijzonderd worden naar macro-economische categorieën;
- Grote verschillen met de aanlevering van overeenkomstige gegevens in het kader van de Wet fido.

Positief is dat het CBS in het tweede kwartaal een kwaliteitsverbetering waarneemt en een duidelijk coöperatieve instelling bij gemeenten en provincies constateert. Heel veel zal echter nog moeten gebeuren om tot een goede kwaliteit van de Iv3 te komen. Dit is de reden dat wij op volgende bestuurlijke overleggen de voortgang van de Iv3 zullen agenderen. Ten slotte, wij gaan er vanuit dat de gemeenten en provincies het (eigen)belang van een goede Iv3 inzien en voortvarend verder werken aan verbeteringen.

BIJLAGEN

Septembercirculaire gemeentefonds van 2004

Bijlage 1

Leeswijzer

Algemeen

De toelichtingen op de mutaties in de Opbouwtabellen zijn zoveel mogelijk geplaatst bij het eerste uitkeringsjaar waarvoor zij relevant zijn. De verdeeltabellen die betrekking hebben op de uitkeringsjaren 2004 en 2005 zijn opgenomen in bijlage 2. De informatie is gebaseerd op inzichten van 17 september 2004.

Waar wij spreken van mutaties in de hoogte en de verdeling van de uitkeringen is veelal in juridische zin sprake van een voornemen. Bij voornemens met budgettaire gevolgen past het algemene voorbehoud van instemming van de Staten-Generaal met de formeel wettelijke uitvoering van de voornemens. De ramingen van toekomstige uitkeringsjaren zijn uiteraard met relatief veel onzekerheden omgeven.

De mededelingen voor het uitkeringsjaren 2004 en 2005 hebben in principe alleen betrekking op mutaties sinds de junicirculaire van 2004. Voor oudere mededelingen verwijzen wij naar die circulaire en eerdere circulaire (zie ook de Verzameltabellen in de junicirculaire, waarin de verwijzingen worden samengevat).

Nadere informatie over de verdeling van de mutaties

Overeenkomstig het informatiebeleid dat eerder werd uiteengezet (zie de meicirculaire van 1998, § 8.2), bevat deze circulaire in beginsel geen detailinformatie over de verdeling van afzonderlijke mutaties. Bij de verdeeltabellen worden de mutaties samengevat per uitgavencuster. Dit is in overeenstemming met de algemene systematiek van het periodiek onderhoud van het verdeelstelsel. Voor technische informatie over de aanpassing van de clusters op grond van de afzonderlijke maatregelen verwijzen wij naar de informatierubriek op het Internet.

Internet

De circulaire kan via het internet geraadpleegd worden op de gemeentefonds-homepage op de website van het ministerie van BZK (www.minbzk.nl). Deze homepage is te vinden via de opties *openbaar bestuur* en *gemeentefonds* (in de balk aan de zijde). Oudere publicaties over de financiële verhoudingen zijn te vinden in de archieven van deze website.

Vragen en antwoorden

Naast de circulaire vindt men op deze website een vraag-en-antwoordrubriek en een informatierubriek. In de vraag en antwoordrubriek worden veel gestelde vragen behandeld. De informatierubriek geeft technische informatie, zoals b.v. de opbouw van de clusterwijzigingen vanuit de afzonderlijke mutaties.

Vragen met betrekking tot de circulaire kunt u per e-mail inzenden via postbus.gf@minbzk.nl. Gaarne bij elke vraag het nummer van de betreffende paragraaf vermelden. Alvorens uw e-mail vragen in te sturen, verzoeken wij u eerst de vraag- en antwoordrubriek te raadplegen. Het antwoord kan er al staan.

Bijlage 2

Verdeeltabellen 2004 en 2005

Tabel 1: Verdeeltabel 2004 (stand september 2004; bedragen in € in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor		bedragen per eenheid 2004 (stand juni 2004)	wijzigingen sinds juni 2004	bedragen per eenheid 2004 na deze circulaire
1	OZB	-4,99		-4,99
2	inwoners	138,43		138,43
3	inwoners *bodemfactor buitengebied	0,66		0,66
4	jongeren	184,66		184,66
5	ouderen	46,69		46,69
6a	wadden, t/m 2500 inwoners	188,32		188,32
6b	wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	147,19		147,19
6c	wadden, vanaf 7501 inwoners	32,38		32,38
7	huishoudens met laag inkomen	343,49	0,36	343,85
8	bijstandsontvangers	405,51		405,51
9	uitvoeringskosten bijstand	1.083,05	13,46	1.096,51
10	schaalfactor bijstand	217.593,22		217.593,22
11	uitkeringsontvangers	153,38		153,38
12	minderheden	270,75		270,75
13	klantenpotentieel lokaal	62,12		62,12
14	klantenpotentieel regionaal	24,95		24,95
15	leerlingen (V)SO en VO	242,19		242,19
15a	extra leerlingen streekscholen	80,73		80,73
15b	extra groei leerlingen VO	144,01		144,01
15c	extra groei jongeren	103,49		103,49
16	land	33,55		33,55
17	land *% slechte grond	0,89		0,89
18	land *bodemfactor gemeente	19,72		19,72
19	binnenwater	28,36		28,36
20	buitenwater	23,07		23,07
21	oppervlak bebouwing	585,36		585,36
22	opp. bebouwing kern *bodemfactor kern	3.210,59		3.210,59
23	opp. beb. buitengebied *bf. buitengebied	1.510,87		1.510,87
24	woonruimten	191,66		191,66
25	woonruimten *bodemfactor kern	30,87		30,87
26	woonruimten *% slechte grond	32,66		32,66
27a	opp. historische kernen, <40 ha	6.700,22		6.700,22
27b	opp. historische kernen, 40-64 ha	10.477,07		10.477,07
27c	opp. historische kernen, >64 ha	19.064,30		19.064,30
28	lengte historisch water	15,11		15,11
29	bewoonde oorden 1930	31,76		31,76
30	hist.woningen in bewoonde oorden	87,37		87,37
31a	ISV (a)	22.207.381,03		22.207.381,03
31b	ISV (b)	12.616.890,15		12.616.890,15
32	omgevingsadressendichtheid (OAD)	49,23		49,23
33	OAD *% slechte grond	-1,02		-1,02
34	oeverlengte * bodemfactor gemeente	7,50		7,50
35	oeverlengte *dichtheid *bf. gemeente	3,75		3,75
36	kernen	6.261,25		6.261,25
37	kernen *bodemfactor buitengebied	13.220,05		13.220,05
38	bedrijfsvestigingen	103,39		103,39
39	vast bedrag voor iedere gemeente	228.293,67		228.293,67
40	vast bedrag voor Amsterdam	165.556.224,68		165.556.224,68
41	vast bedrag voor Rotterdam	116.323.896,66		116.323.896,66
42	vast bedrag voor Den Haag	85.877.998,83		85.877.998,83
43	vast bedrag voor Utrecht	45.387.881,15		45.387.881,15
44	vast bedrag Waddengemeenten	149.364,26		149.364,26
45a	herindeling (per gemeente)	1.585.065,00		1.585.065,00
45b	herindeling (per inwoner)	53,28		53,28
46	verf. omvangrijke opgave woningbouw	481,14		481,14
uitkeringsfactor		1,272	0,001	1,273

**Tabel 2: Wijzigingen bedragen per eenheid verdeelmaatstaven per cluster
(in €) alsmede wijzigingen uitkeringsfactor voor 2004**

maatstaven en uitkeringsfactor		wijzi- gingen sinds juni 2004	cluster soc. dienst/ bijstand	ontwik- keling uitk.basis
7	huishoudens met laag inkomen	0,36	0,36	
9	uitvoeringskosten bijstand	13,46	13,46	
	uitkeringsfactor	0,001		0,001

Tabel 3: Verdeeltabel 2005 (stand september 2004; bedragen in € in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor		bedragen per eenheid 2005 (stand juni 2004)	wijzigingen 2005 volgens deze circulaire	bedragen per eenheid 2005 na deze circulaire
1	OZB	-4,99	0,98	-4,01
2	inwoners	137,91	0,42	138,33
3	inwoners *bodemfactor buitengebied	0,66		0,66
4	jongeren	186,15		186,15
5	ouderen	26,03		26,03
6a	wadden, t/m 2500 inwoners	188,32		188,32
6b	wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	147,19		147,19
6c	wadden, vanaf 7501 inwoners	32,38		32,38
7	huishoudens met laag inkomen	330,51	3,29	333,80
8	bijstandontvangers	354,93	32,57	387,50
9	uitvoeringskosten bijstand	1.083,24	13,46	1.096,70
10	schaalfactor bijstand	217.593,22		217.593,22
11	uitkeringsontvangers	140,90	2,81	143,71
12	minderheden	267,05	2,68	269,73
13	klantenpotentieel lokaal	62,20		62,20
14	klantenpotentieel regionaal	25,65		25,65
15	leerlingen (V)SO en VO	242,19		242,19
15a	extra leerlingen streekscholen	80,73		80,73
15b	extra groei leerlingen VO	145,63		145,63
15c	extra groei jongeren	104,65		104,65
16	land	33,61		33,61
17	land *% slechte grond	0,89		0,89
18	land *bodemfactor gemeente	21,09		21,09
19	binnenwater	29,79		29,79
20	buitenwater	23,07		23,07
21	oppervlak bebouwing	585,36		585,36
22	opp. bebouwing kern *bodemfactor kern	3.210,59		3.210,59
23	opp. beb. buitengebied *bf. buitengebied	1.510,87		1.510,87
24	woonruimten	157,78		157,78
25	woonruimten *bodemfactor kern	30,87		30,87
26	woonruimten *% slechte grond	32,66		32,66
27a	opp. historische kernen, <40 ha	6.700,22		6.700,22
27b	opp. historische kernen, 40-64 ha	10.477,07		10.477,07
27c	opp. historische kernen, >64 ha	19.064,30		19.064,30
28	lengte historisch water	15,11		15,11
29	bewoonde oorden 1930	31,76		31,76
30	hist.woningen in bewoonde oorden	87,37		87,37
31a	ISV (a)	22.207.381,03		22.207.381,03
31b	ISV (b)	12.616.890,15		12.616.890,15
32	omgevingsadressendichtheid (OAD)	49,15		49,15
33	OAD *% slechte grond	-1,02		-1,02
34	oeverlengte * bodemfactor gemeente	7,50		7,50
35	oeverlengte *dichtheid *bf. gemeente	3,75		3,75
36	kernen	6.261,25		6.261,25
37	kernen *bodemfactor buitengebied	13.220,05		13.220,05
38	bedrijfsvestigingen	103,39		103,39
39	vast bedrag voor iedere gemeente	211.640,48	-321,78	211.318,70
40	vast bedrag voor Amsterdam	173.539.335,13		173.539.335,13
41	vast bedrag voor Rotterdam	116.090.650,86		116.090.650,86
42	vast bedrag voor Den Haag	86.049.181,91		86.049.181,91
43	vast bedrag voor Utrecht	40.899.031,78		40.899.031,78
44	vast bedrag Waddengemeenten	149.364,26		149.364,26
45a	herindeling (per gemeente)	1.585.065,00		1.585.065,00
45b	herindeling (per inwoner)	53,28		53,28
	uitkeringsfactor	1,292	0,038	1,330

**Tabel 4: Wijzigingen bedragen per eenheid verdeelmaatstaven per cluster
(in €) alsmede wijzigingen uitkeringsfactor voor 2005 ¹**

maatstaven en uitkeringsfactor		wijzi- gingen sep. 2004	algemene mutaties	cluster eigen inkomsten	cluster soc. dnst/ bijstand	cluster zorg	cluster wegen en water	cluster bestuurs- organen	ontwik- keling uitk.basis
1	OZB	0,98		0,98					
2	inwoners	0,42				0,33	0,09		
7	huishoudens met laag inkomen	3,29			3,29				
8	bijstandsontvangers	32,57			16,48	16,09			
9	uitvoeringskosten bijstand	13,46			13,46				
11	uitkeringsontvangers	2,81			2,81				
12	minderheden	2,68			1,62	1,06			
39	vast bedrag elke gemeente	-321,78						-321,78	
	uitkeringsfactor	0,038	0,004						0,034

¹ Inclusief de doorwerking van mutaties op het jaar 2004 (zie tabel 2)

Bijlage 3

Overzicht van verdeelmaatstaven en bijbehorende bedragen per eenheid voor 2005, gegroepeerd naar cluster

**Overzicht van verdeelmaatstaven en bijbehorende bedragen per eenheid
voor het jaar 2005, gegroepeerd naar cluster (bedragen in € in basis, stand
september 2004)**

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster eigen inkomsten	-4,01	OZB
	-56,92	woonruimten
cluster sociale dienst/bijstand	89,28	huishoudens met laag inkomen
	166,98	bijstandsontvangers
	1.096,70	uitvoeringskosten bijstand
	217.593,22	schaalfactor bijstand
	29,05	uitkeringsontvangers
	25,84	minderheden
cluster zorg	38,87	inwoners
	186,15	jongeren
	26,03	ouderen
	201,93	huishoudens met laag inkomen
	220,52	bijstandsontvangers
	114,66	uitkeringsontvangers
	211,36	minderheden
	13,96	klantenpotentieel lokaal
	17,04	klantenpotentieel regionaal
	242,19	leerlingen (V)SO en VO
	80,73	extra leerlingen streekscholen
	145,63	extra groei leerlingen VO
	104,65	extra groei jongeren
	5,69	land
	5,69	binnenwater
	21,07	woonruimten
	11,51	omgevingsadressendichtheid
	-173.104,39	vast bedrag Amsterdam
	-172.803,07	vast bedrag Rotterdam
	-124.703,25	vast bedrag Den Haag
	-58.016,88	vast bedrag Utrecht
cluster kunst en ontspanning	22,45	inwoners
	35,83	klantenpotentieel lokaal
	8,88	klantenpotentieel regionaal
	0,82	woonruimten
cluster groen	25,15	inwoners
	61,01	woonruimten
cluster VHROSV (exclusief correctiefactor)	42,59	huishoudens met laag inkomen
	18,69	minderheden
	2,99	land
	2,99	binnenwater
	35,43	woonruimten
	22.207.381,03	ISV (a)
	12.616.890,15	ISV (b)
	9,69	omgevingsadressendichtheid
	18.197,67	vast bedrag voor iedere gemeente
	30.997.013,43	vast bedrag Amsterdam
	22.120.474,49	vast bedrag Rotterdam
	18.503.696,04	vast bedrag Den Haag
	8.670.627,90	vast bedrag Utrecht
cluster oudheid	4.156,68	opp. historische kernen (alle groepen)
	29,40	bewoonde oorden 1930
	87,37	hist.woningen in bewoonde oorden
cluster riolering	-0,25	land
	0,89	land * % slechte grond
	-13,73	woonruimten
	32,66	woonruimten * % slechte grond
	0,29	omgevingsadressendichtheid
	-1,02	OAD * % slechte grond
cluster reiniging	-1,69	inwoners
	-3,74	woonruimten
cluster wegen en water	16,40	inwoners
	0,66	inwoners * bodemfactor buitengebied

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster wegen en water (vervolg)	5,29	klantenpotentieel lokaal
	17,22	land
	21,09	land * bodemfactor gemeente
	19,57	binnenwater
	14,07	buitenwater
	3.210,59	opp. bebouwing kern * bodemfactor kern
	1.510,87	opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied
	10,62	woonruimten
	30,87	woonruimten * bodemfactor kern
	3.776,85	opp. historische kernen 40-64 ha
	12.364,08	opp. historische kernen >64 ha
	15,11	lengte historisch water
	17,42	omgevingsadressendichtheid
	7,50	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	3,75	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
	13.220,05	kernen * bodemfactor buiten kom
	15,39	bedrijfsvestigingen
	-4.526,58	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster openbare orde en veiligheid	-2,64	inwoners
	1,18	klantenpotentieel lokaal
	4,70	klantenpotentieel regionaal
	2,30	land
	2,30	binnenwater
	9,00	buitenwater
	234,79	opp. bebouwing totaal
	27,15	woonruimten
	2.543,54	opp. historische kernen (alle groepen)
	2,36	bewoonde oorden 1930
	13,35	omgevingsadressendichtheid
	6.261,25	kernen
	8,41	bedrijfsvestigingen
	7.333,46	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster fysiek milieu	4,63	inwoners
	-0,74	klantenpotentieel regionaal
	5,66	land
	-0,76	binnenwater
	350,57	opp. bebouwing totaal
	16,76	woonruimten
	1,74	omgevingsadressendichtheid
	79,59	bedrijfsvestigingen
	5.631,61	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster bevolkingszaken	8,66	inwoners
	13,84	minderheden
	10.901,06	vast bedrag voor iedere gemeente
	842.498,75	vast bedrag Den Haag
cluster bestuursorganen	11,13	inwoners
	5,94	klantenpotentieel lokaal
	-4,23	klantenpotentieel regionaal
	16,40	woonruimten
	-4,85	omgevingsadressendichtheid
	121.870,44	vast bedrag voor iedere gemeente
	-120.009,11	vast bedrag Amsterdam
	-233.245,80	vast bedrag Rotterdam
	-162.520,98	vast bedrag Den Haag
	-80.137,20	vast bedrag Utrecht
cluster overig/ algemene ondersteuning	15,37	inwoners
	188,32	wadden t/m 2500 inwoners
	147,19	wadden 2500-7500 inwoners
	32,38	wadden >7500 inwoners
	42,91	woonruimten
	51.911,04	vast bedrag voor iedere gemeente
	142.835.435,20	vast bedrag Amsterdam
	94.376.225,24	vast bedrag Rotterdam
	66.990.211,35	vast bedrag Den Haag
	32.366.557,96	vast bedrag Utrecht
	149.364,26	vast bedrag Waddengemeenten
	1.585.065,00	herindeling (per gemeente)
	53,28	herindeling (per inwoner)

Bijlage 4

Volumina maatstaven 2004-2009

Volumina maatstaven 2004-2009

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste dynamische maatstaven van het gemeentefonds. Deze vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2004 tot en met 2009.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2004-2009 (ramingen september 2004)

Maatstaven	2004	2005	2006
- OZB	419.909.061	612.012.708	620.197.233
- inwoners	16.258.032	16.312.828	16.361.823
- jongeren	3.987.557	4.004.608	4.009.524
- ouderen	2.251.154	2.284.205	2.320.242
- huishoudens met een laag inkomen	2.136.304	2.152.554	2.170.546
- bijstandsontvangers	366.140	399.093	427.029
- uitkeringsontvangers	1.467.112	1.485.465	1.483.701
- minderheden	1.231.791	1.257.714	1.282.090
- leerlingen (V)SO en VO (gewogen)	1.065.240	990.384	1.010.205
- oppervlakte bebouwing totaal	94.207	95.460	96.757
- woonruimten	7.361.860	7.417.860	7.479.860
- omgevingsadressendichtheid	13.525.828	13.639.573	13.765.275
- bedrijfsvestigingen	775.221	775.242	773.225

Maatstaven	2007	2008	2009
- OZB	628.687.792	636.954.890	645.262.422
- inwoners	16.413.374	16.469.773	16.529.754
- jongeren	4.007.902	4.004.136	4.000.553
- ouderen	2.349.667	2.384.200	2.429.344
- huishoudens met een laag inkomen	2.189.118	2.207.109	2.225.100
- bijstandsontvangers	448.381	457.348	457.348
- uitkeringsontvangers	1.457.153	1.454.220	1.453.720
- minderheden	1.305.400	1.323.745	1.346.049
- leerlingen (V)SO en VO (gewogen)	1.008.622	1.008.179	1.007.331
- oppervlakte bebouwing totaal	98.051	99.364	100.696
- woonruimten	7.543.860	7.605.860	7.667.860
- omgevingsadressendichtheid	13.884.511	14.000.077	14.120.750
- bedrijfsvestigingen	773.647	773.724	773.351

Doorgaans zijn de volumemutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde percentuele groei van inwoners en woonruimten in de jaren 2005 tot en met 2009.

Tabel 2 Raming groeipercentages: inwoners en woonruimten 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
- inwoners	0,34%	0,30%	0,32%	0,34%	0,36%
- woonruimten	0,76%	0,84%	0,86%	0,82%	0,82%

Bijlage 5

**Overzicht verstrekking lv3-gegevens
over de eerste twee kwartalen 2004**

(bron: CBS)

Iv3-kwartaal 1: verstrekking binnen één maand

(aantallen inzendingen)	provincies	waterschappen	GR's	gemeenten ⁱ	Totaal
Gegevens	3	13	26	118	160
Verklaring	4	-	29	105	138
Gegevens + verklaring	3	-	23	89	115
Terugkoppeling CBS	0	0	6	5	11
Aantal overheden	12	36	100 ⁱⁱ	508	656
% Gegevens ingestuurd	25%	36%	26%	23%	24%
% Terugkoppeling CBS ⁱⁱⁱ	0%	0%	23%	4%	7%

Iv3-kwartaal 1: verstrekking totaal (10/09/04)

(aantallen inzendingen)	provincies	waterschappen	GR's	gemeenten	Totaal
Gegevens	11	26	68	354	459
Verklaringen	10	-	56	337	403
Gegevens + verklaring	10	-	54	314	378
Terugkoppeling CBS	11	24	49	299	383
Aantal overheden	12	36	100	508	656
% Gegevens ingestuurd	92%	72%	68%	70%	70%
% Terugkoppeling CBS	100%	92%	72%	84%	83%

Iv3-kwartaal 2: verstrekking binnen één maand

(aantallen inzendingen)	provincies	waterschappen	GR's	gemeenten	Totaal
Gegevens	5	12	29	233	279
Verklaringen	3	-	25	165	193
Gegevens + verklaring	2	-	16	143	161
Terugkoppeling CBS	0	0	2	17	19
Aantal overheden	12	36	100	508	656
% Gegevens	42%	33%	29%	46%	43%
% Terugkoppeling CBS	0%	0%	7%	7%	7%

Iv3-kwartaal 2: verstrekking tot op heden (10/09/04)

(aantallen inzendingen)	provincies	waterschappen	GR's	gemeenten	Totaal
Gegevens	10	22	51	362	445
Verklaringen	8	-	50	355	413
Gegevens + verklaring	8	-	40	331	379
Terugkoppeling CBS	6	0	23	238	267
Aantal overheden	12	36	100	508	656
% Gegevens	83%	61%	51%	71%	68%
% Terugkoppeling CBS	60%	0%	45%	66%	60%

ⁱ Inclusief deelgemeenten en stadsdelen.

ⁱⁱ Van de meer dan 300 gemeenschappelijke regelingen hoeven van het CBS alleen de 100 belangrijkste te rapporteren.

ⁱⁱⁱ Op basis van het aantal ontvangen gegevens.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
1. Samenvatting	5
1.1 Bestuurlijke aspecten	5
1.2 Financiële ontwikkelingen	5
1.3 Financieel Overzicht Gemeenten 2004	6
2. Uitkeringsjaar 2002	7
2.1 Definitieve vaststelling uitkeringsfactor en bedragen per eenheid	7
2.2 Beschikkingen algemene uitkering	7
3. Uitkeringsjaar 2003	8
3.1 Ontwikkeling uitkeringsbasis en uitkeringsfactor	8
3.2 Voorschotbetalingen 2003	8
4. Uitkeringsjaar 2004	9
4.1 Opbouw uitkeringen 2004	9
Algemene uitkering	10
4.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis 2004	10
4.3 Accressen	10
4.4 Uitvoeringskosten NUG/ANW	11
4.5 Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid	12
Voorschotbetalingen	12
4.6 Voorschotbetalingen 2004	12
5. Uitkeringsjaar 2005	13
5.1 Opbouw uitkeringen 2005	13
Algemene uitkering	14
5.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis 2005	14
5.3 Accres 2005	14
5.4 Afschaffing gebruikersbelasting op woningen en maximering OZB-tarieven	14
5.5 Bijzondere bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen	15
5.6 Kinderopvang (sociaal-medische indicatie)	15
5.7 Aanvulling Verdi-middelen	16
5.8 Professionaliseringsfonds burgemeesters	16
5.9 Referendum EU-grondwet	16
5.10 Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid	17
Voorschotbetalingen	17
5.11 Voorschotbetalingen 2005	17
6. Meerjarenperspectief	18
6.1 Opbouw uitkeringen 2006-2009	18
Algemene uitkering	18
6.2 Accressen	18
6.3 Meerjarige ontwikkeling uitkeringsfactor	19
7. Ontwikkelingen gemeentefonds; omvang en verdeling	21
7.1 Maatstaf OZB: nieuwe WOZ-waarden en aanpassing rekentarief	21
8. Artikel 12 beleid	23
8.1 Redelijk peil	23
9. Overige mededelingen	24
9.1 Financieel overzicht gemeenten 2004 (aanpassing)	24
9.2 Loon- en prijsontwikkeling	24
9.3 Herverdeling wegenbeheer	25

9.4	EMU-tekort decentrale overheden	26
9.5	Informatie voor derden (lv3).....	26

BIJLAGEN

Bijlage 1:	Leeswijzer
Bijlage 2:	Verdeeltabellen 2004 en 2005
Bijlage 3:	Overzicht Verdeelmaatstaven en bedragen per eenheid 2005 per cluster
Bijlage 4	Volumina maatstaven 2004-2009
Bijlage 5:	Overzicht verstrekking lv3-gegevens over de eerste twee kwartalen 2004